

iNaturalist

Příručka iNaturalist pro pedagogy

***„iNaturalist funguje nejlépe,
když ho lidé chtějí používat,
ne když ho používat musí.“***

iNaturalist propojuje vědu a moderní technologie a může být skvělým nástrojem pro výuku. Pokud je však používán nevhodně, může vést k nahrávání nekvalitních dat, porušování autorských práv nebo zveřejňování nevhodného obsahu. Žáci navíc často ztrácejí motivaci, pokud aplikaci používají jen z povinnosti.

Zkušenosti ukazují, že iNaturalist funguje nejlépe tehdy, když ho lidé chtějí používat – ne když musí.

Tato příručka vám pomůže využívat iNaturalist ve výuce smysluplně, zodpovědně a v souladu s pravidly.

Jak začít?

Používejte iNaturalist sami

Než zapojíte třídu, nahrajte si alespoň 20–30 vlastních pozorování. Získáte tak představu o tom, jak aplikace funguje, jak probíhá určování i jak komunita reaguje. Ideální je předem ji vyzkoušet ve podobném prostředí a čase, v jakém ji budou používat žáci.

Fotografujte běžně dostupné volně rostoucí rostliny: Vyjděte jen před dům a vyfotťe něco, co roste ve štěrbinách chodníku, nebo list, který spadl na zem.

Nefotťe domácí mazlíčky a pokojové rostliny: Sice jsou to také živé organismy, ale pro iNaturalist to nejsou vhodná pozorování. Pokud musíte uložit pozorování chovaných zvířat nebo pěstovaných rostlin, ujistěte se, že je v aplikaci označíte jako „V zajetí/pěstované.“

Zkušební pozorování hned mažte: Pokud nemáte v úmyslu je uchovat, prosím smažte je co nejdříve.

Nefotťe tváře lidí: Mnoho žáků je zvyklých sdílet své fotografie na polosoukromých sociálních sítích, ale iNaturalist je zcela veřejný, takže se prosím ujistěte, že vy a vaši žáci respektujete soukromí ostatních.

Nejprve prozkoumejte existující pozorování

Pomocí funkce „Prozkoumat“ zjistěte, co už bylo ve vašem okolí zaznamenáno. iNaturalist má již nastavené hranice pro všechny země světa a také dvě navazující administrativní úrovně (například v České republice kraje a okresy). Pozorování pořízená v okolí vám pomohou lépe plánovat aktivity a zaměřit se na to, co má skutečný přínos.

Technologie nejsou všechno

Zvažte kombinaci s klasickými metodami – kreslením, prací s poznámkovým blokem nebo tištěnými určovacími klíči. Naučit se načrtnout zvíře nebo rostlinu je skvělý způsob, jak si zlepšit pozorovací schopnosti a skutečně poznat různé organismy.

Jak zajistit kvalitu ukládaných pozorování?

Fotografujte tak, aby šlo druh určit:

- Fotte zblízka a ostře.
- Ukažte žákům práci se zaostřením a světlem.
- Organismy je možné přidržet. Promluvte si s žáky o pravidlech manipulace s živými tvory.

Pořizujte více snímků: Jeden snímek často nestačí. Fotografujte organismus z různých úhlů. Např. u rostlin jsou často klíčové květy, plody i listy.

Věnujte pozornost metadatům: Metadata jsou doplňkové informace spojené s fotografií, která zachycuje, kdy a kde byla fotografie původně pořízena. Pokud žáci zveřejní přefocené snímky z obrazovky, ztratí původní data, což může mít za následek nahrání nesprávných dat. Různé metody sdílení fotografií mezi dvěma zařízeními mohou mít také za následek ztrátu důležitých metadat, jako je místo pořízení. Dávejte pozor na nesmyslná místa a data a pomozte svým žákům je opravit.

Vždy vyplnit „Co jste viděli?“

Není potřeba určovat druh, pokud si nejste zcela jistí. Ale pokuste se co nejlépe určit všechna pozorování vašich žáků, ideálně do rodu, nebo alespoň říše. Alespoň částečně určená pozorování se snáze dostanou k dalším uživatelům, kteří mohou určení opravit či zpřesnit.

Role učitele: garant kvality

Žáci často nereagují na komentáře komunity a nevěnují si problémů s kvalitou dat. Proto je důležité, abyste jejich pozorování pravidelně kontrolovali.

Pozor na porušování autorských práv:

Kontrolujte podezřelé snímky od vašich žáků. Dobrým nástrojem může být požití nástroje vyhledávání obrázků Google. Pomocí ikony fotoaparátu ve vyhledávacím poli vyhledejte podobné snímky podle URL. Nebo můžete v Chromu kliknout pravým tlačítkem myši na obrázek v pozorování a vybrat „Vyhledat obrázek na webu“. To často odhalí, zda někdo nahral jen fotku, kterou stáhl z internetu.

Pozor na nevhodný obsah:

Velká část nevhodného a urážlivého obsahu, který se objevuje v iNaturalistu, bohužel pochází od žáků, kteří ho používali během vyučování. Dávejte pozor na urážlivé poznámky, rasistické komentáře, selfíčka a špatné určování z legrace. Před použitím iNaturalistu dejte svým žákům jasně najevo, co očekáváte a jaké mohou být následky. Každé pozorování v iNaturalistu je totiž veřejné a vidí ho celý svět.

Děti a zákony

Učitelé pracující s mladšími dětmi musí mít na paměti, že iNaturalist má formu veřejné sociální sítě. Na rozdíl od Facebooku, Instagramu nebo YouTube, kde je věková hranice pro zřízení účtu 13 let, lze účet iNaturalist zřídit od 5 let. Přesto je nutné zvážit vhodné podmínky pro používání ve škole.

Jedním z běžných způsobů řešení u mladších dětí je, že učitel nahrává všechna pozorování za žáky, aniž by uváděl jakékoli osobní informace. Nebo si žáci mohou založit anonymní obecné účty, které používají k nahrávání dat, ale tyto účty spravuje učitel. Pokud se vydáte touto cestou, ujistěte se, že přebíráte odpovědnost za obecné účty, které vytvoříte pro použití nezletilými žáky.

Jak se stále zlepšovat?

Kromě zvládnutí základního užívání aplikace tak, jak s ní budou pracovat vaši žáci, doporučujeme postupně zkoumat a používat její další funkce. Ve webovém rozhraní aplikace je možnost nejen vytvářet různé druhy projektů, ale také z nich pozorování exportovat, provádět statistiky, využívat mapy pozorování, stromy života apod. Se svými žáky můžete zkoušet pokaždé něco nového.

Nemějte přehnané požadavky na pozorování, druhy nebo určení: Známkování podmíněné počtem pozorování může vést k ukládání velmi nekvalitních pozorování (např. fotografie z dálky nebo rozmazané), které pouze zabírají místo v aplikaci.

Až na některé výjimky, musí být pozorování ve „výzkumném stupni“ určeno alespoň dvěma uživateli. To může motivovat žáky k tomu, že si slepě navzájem odsouhlasí určení, což vede k nepřesným údajům a žákům to v ničem nepomůže. Navíc, mnoho organismů (včetně některých pavouků, hmyzu, hub a rostlin) nelze určit do přesného druhu jen na základě fotografií, a proto nikdy nemohou dosáhnout výzkumného stupně. Místo toho se zaměřte na zkoumání, diskuse, a použití určovacích klíčů – to jsou cenné dovednosti každého milovníka přírody.

Třídní BioBlitz a projekty v iNaturalist

Mnoho pedagogů v cizině organizuje tzv. BioBlitz (krátká intenzivní mapování invazních druhů) nebo tvoří projekty pro své žáky. K vytvoření nového místa v iNaturalistu (např. místní park nebo školní dvůr) nebo založení vlastního projektu je vyžadováno, aby měl váš účet alespoň 50 ověřitelných pozorování.

Poznámky: